GEMEENTE WESTLAND

Plan van aanpak eenzaamheid

Eén tegen eenzaamheid in Westland, 8 mei 2019

“Eenzaamheid is twintig procent dodelijker dan roken
en dubbel zo dodelijk als drinken”
Bron: Manfred Spitzer, Eenzaamheid, 2018.

Samenvatting

- Het voorkomen en tegengaan van eenzaamheid is een actueel en urgent onderwerp geworden in Westland.
- Eenzaamheid kan nooit helemaal opgelost worden. In de komende tien jaar willen we deze wél zoveel mogelijk tegengaan. We streven het volgende na:
  - ernstige eenzaamheid van 8% naar 4%
  - matig en ernstig eenzaamheid bij mensen van 65 jaar en ouder van 44% naar 36% en bij 19-65 jarigen van 38% naar 30%. Bij jongeren van 34% naar 30%.
- We willen dit samen met alle betrokken partijen aanpakken; de gemeente biedt aan om de regierol op zich te nemen en een actieve netwerkfunctie te faciliteren. De aanpak moet gericht zijn op individuele oorzaken, zoveel mogelijk lokaal, preventief, effectief en gebaseerd op wetenschappelijke kennis en inzichten. De aanpak bestaat uit een spoor voor de korte en een spoor voor de lange termijn.
- Op de korte termijn ondersteunt de gemeente bewustwording en agendering via de eerstvolgende Week van Ontmoeting en een conferentie voor het sociaal domein. Ook wil de gemeente Sociaalpleinwestland benutten, zorgen voor trainingsaanbod, een digitaal Meldpunt Eenzaamheid introduceren en aanbieders uitnodigen hun aanbod tegen eenzaamheid te verbeteren via de Verbetertool Eenzaamheid.
- Voor de lange termijn zet de gemeente in op een effectief netwerk met mensen en organisaties uit alle domeinen, dat samen keuzes maakt om eenzaamheid te voorkomen en tegen te gaan. Denk daarbij aan een publiekscampagne, verdere training en het verbeteren van het aanbod en de bekendheid daarvan.
- Binnen de gemeente worden hiertoe de noodzakelijke middelen beschikbaar gesteld. Buiten de gemeente worden alle betrokkenen geïnformeerd over de plannen en betrokken bij de plannen voor de korte en lange termijn.
- Als het de gemeente met alle betrokkenen in Westland lukt om eenzaamheid daadwerkelijk te verminderen, dan bereiken we ook andere belangrijke zaken, zoals een meer zorgzame samenleving, overbrugging van tegenstellingen, passender hulp voor mensen die dit nodig hebben en mogelijke besparingen op (zware) zorgkosten.

Plan van aanpak in 9 delen

1. Aanleiding
2. Verantwoording
3. Uitgangssituatie
4. Doelstelling
5. Strategie
6. Activiteiten
7. Organisatie
8. Bijlagen

1. Aanleiding: Westland wil eenzaamheid aanpakken

- De gemeente Westland wil de sterke sociale verbondenheid in Westland, ondanks vergrijzing en extramuralisering, behouden.
- Eenzaamheid is een belangrijk thema geworden.
- Westland geeft uitvoering aan het Sociaal Beleidskader en het WestlandProgramma 2018-2022.
- Westland is aangesloten bij VWS-programma Eén tegen eenzaamheid.
- De wens om eenzaamheid te voorkomen en tegen te gaan komt ook tot uitdrukking in een motie van de gemeenteraad van 6 november 2018, die unaniem is aangenomen.

2. Verantwoording

- Dit Plan van Aanpak gaat uit van bestaande gemeentelijke beleidskeuzes, -definities en -modellen.
- Daarnaast is het gebaseerd op gesprekken met beleidsambtenaren en oriënterende gesprekken met netwerkpartners. Met uiteindelijke besluitvorming door het College van B&W van gemeente Westland.
- Tot slot zijn literatuur en professionele kennis en inzichten benut, onder andere van onze VWS-adviseur.
- Zie bijlage 1 voor de bronnen.

Matige en ernstige eenzaamheid komt in 2016 in Westland voor bij 38% van de volwassenen.

In 2009 was dit nog 30%.

3. Uitgangssituatie - algemeen

- Eenzaamheid betekent: het subjectief ervaren van een onplezierig of ontoelaatbaar gemis aan (kwaliteit) van bepaalde sociale relaties.” (Van Tilburg, De Jong Gierveld, 2007)
- Eenzaamheid is een urgent en actueel vraagstuk in Westland.
  - Eén bron stelt: Matige en ernstige eenzaamheid bij volwassenen in Westland is in 2016 (38%) hoger dan in 2009 (30%) en 2012 (31%)*.
  - Een andere bron geeft aan: Eenzaamheid in Westland is iets minder dan gemiddeld in Nederland, maar nog steeds substantieel: eenzaam: 41% (vs 44% NL); ernstig eenzaam: 8% (vs 10% NL)**
- De mate en aard van eenzaamheid in Westland verschilt per gebied. Er zijn buurten met ernstige eenzaamheid van 12 tot 17% van de volwassenen.
- Eenzaamheid kent verschillende oorzaken, op individueel niveau, vanuit veranderingen in iemands sociale netwerk, de inrichting van de samenleving en vanuit leefomstandigheden. Eenzaamheid heeft grote gevolgen voor individu en samenleving. Een duurzame, effectieve aanpak vraagt individueel maatwerk, een langetermijnfocus, samenwerking tussen mensen en organisaties en een verandering in de manier van samenleven.
- Eenzaamheid komt onder de hele bevolking voor. Risicogroepen zijn ouderen van 75+, mensen met een migratie-achtergrond of chronische aandoening, gehandicapten, alleenstaanden, mantelzorgers, laaggeletterden en mensen in armoede.
- Niet alle eenzaamheid is ‘erg’ en op te lossen.
- Er zijn in Westland veel voorzieningen beschikbaar die eenzaamheid, direct of indirect, kunnen voorkomen of tegengaan. Deze worden door tientallen organisaties aangeboden in alle relevante levensdomeinen.
- De gemeente heeft veel activiteiten en verbeter- en ontwikkelvoornemens in de eigen beleidsplannen die de aanpak van eenzaamheid ten goede komen, waaronder de focus op de inzet van het ‘eigen netwerk’.
- Zie het apart beschikbare document “Basisinformatie eenzaamheid Westland’ voor meer details.

* Bron: Gezondheidsmonitor GGD Haaglanden, zoals geraadpleegd op 29 januari 2019.
** Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Wijk- en buurtcijfers eenzaamheid CC-BY-SA 4.0 gelicenseerd

3. Uitgangssituatie - Westland

Sterktes en kansen

- Westland kent een sterke sociale verbinding, aanpak-mentaliteit. Geleidelijk ontstaat een iets opener cultuur.
- Er is veel draagvlak voor aanpak van eenzaamheid
- Eenzaamheid is een speerpunt bij verschillende organisaties, huisartsen hebben bovengemiddeld aandacht voor sociale problematiek.
- Er bestaan meerdere relevante samenwerkingsvormen en partijen geven aan dat de samenwerking tussen organisaties vaak goed verloopt.
- Westland kent veel locaties die benut kunnen worden, zoals inlooppunten, en bibliotheeklocaties.
- Er zijn nieuwe digitale platforms die benut kunnen worden, in het bijzonder sociaalpleinwestland.nl en westlandvoorelkaar.nl.

Zwaktes en bedreigingen

- De cultuur in Westland is relatief gesloten en veel mensen hebben moeite problemen te uiten en hulp te vragen.
- De integratie van mensen uit een andere cultuur verloopt niet altijd eenvoudig.
- Informatie over voorzieningen is niet goed bekend of vindbaar.
- Westland is versnipperd over een groot gebied.
- Gespecialiseerde GGZ-hulp kent wachtlijsten.
- Aandacht voor eenzaamheid onder jongeren is nog niet ontwikkeld.
- Er zijn valkuilen:
  - symptoombestrijding in plaats van aanpakken oorzaak;
  - generiek aanpak in plaats van werken aan diversiteit van oorzaken;
  - incidentele oplossingen in plaats van structurele oplossingen.

4. Doelstelling: eenzaamheid in Westland daadwerkelijk verminderen

Eenzaamheid zal nooit helemaal opgelost kunnen worden. Maar het doel van dit Plan van Aanpak is om eenzaamheid van inwoners van gemeente Westland in de periode 2019 tot 2028 zoveel mogelijk te voorkomen en tegen te gaan:

- het percentage ernstig eenzamen verminderen van 8% tot 4%;
- het percentage jongeren dat zich matig tot zeer ernstig eenzaam voelt daalt van 34% naar 30%*;
- het percentage matig en ernstig eenzamen van 19-65 jaar verminderen van 38% in 2016 tot het niveau van 2009: 30%*;
- het percentage matig en ernstig eenzamen boven de 65 jaar laten dalen van 44% in 2016 tot het niveau van 2004: 36%.

NB 1: Meten en monitoren van de ontwikkeling van eenzaamheid gebeurt via GGD-onderzoeken. De uitkomsten zijn vierjaarlijks beschikbaar. De eerstvolgende meting vindt plaats in 2020. Ons voornemen is om deze betrouwbare en gevalideerde metingen te hanteren om de resultaten te volgen en te kunnen vergelijken met eerdere uitkomsten.
NB2: De aanpak van eenzaamheid gebeurt in fases, te beginnen bij agenderen en bewustwording. Resultaten in cijfers zijn te verwachten als de aanpak daarna op stoom komt en (ook) inzet gericht op preventie zich doet gelden.

Bron (tenzij anders aangegeven): Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Wijk- en buurtcijfers eenzaamheid CC-BY-SA 4.0 gelicenseerd
* Bron: Gezondheidsmonitor GGD Haaglanden, zoals geraadpleegd op 29 januari 2019.

5. Strategie: samen, duurzaam, effectief via twee sporen

- De gemeente wil eenzaamheid samen met alle betrokken partijen aanpakken. Inhoudelijke keuzes voor de aanpak van eenzaamheid wil de gemeente -dus- vooral in gezamenlijkheid maken.
- De gemeente wil dit enerzijds welbewust, gestructureerd en stap voor stap doen; anderzijds wil de gemeente ook volop aansluiten bij de energie, mogelijkheden en ervaringen van partijen en ruimte bieden voor organische ontwikkeling.
- De gemeente wil de regierol op zich nemen en faciliteert een actieve netwerkaanpak, inclusief de zo belangrijke functie van communicatie.
- De gemeente staat een aanpak voor die gericht is op individuele oorzaken, zoveel mogelijk lokaal, preventief, effectief en gebaseerd op wetenschappelijke kennis en inzichten. Daarbij *eerst* huidig aanbod benutten, verbeteren, bekendmaken en pas *daarna* gericht nieuw aanbod ontwikkelen. Ook staan het gebruik maken van bestaande middelen en structuren, het werken via een lerende aanpak, het stimuleren van een maatschappelijke beweging en het bijdragen aan een andere manier van samenleven centraal.
- De gemeente kiest voor een aanpak waarbij resultaten op langere termijn te verwachten zijn. Dit vraagt een volhardende en geduldige inzet.
- De aanpak bestaat uit twee sporen:
  1. inzet voor de korte termijn - ’laaghangend fruit’ of ‘quick wins’ realiseren en de voorwaarden creëren voor het vervolg;
  2. inzet voor de langere termijn – samen met het netwerk duurzame oplossingen realiseren.

Eenzaamheid kan alleen effectief
worden aangepakt als we

samen,
duurzaam,
via maatwerk en
aan een andere manier van samenleven

werken.

6. Activiteiten

Vooraf: de lokale aanpak van eenzaamheid vraagt aandacht voor zes samenhangende onderdelen (bron: Coalitie Erbij, 2018)

1. Zorgen voor bewustwording en agendering bij mensen en organisaties
2. Zorgen dat eenzame mensen herkend en gevonden worden
3. Zorgen voor ondersteuning en activering van eenzame mensen
4. Zorgen voor voldoende kwaliteit en deskundigheid van alle betrokkenen
5. Zorgen voor goede samenwerking tussen alle partijen
6. Zorgen voor makkelijk en snel kunnen vinden van informatie over eenzaamheid en mogelijke interventies

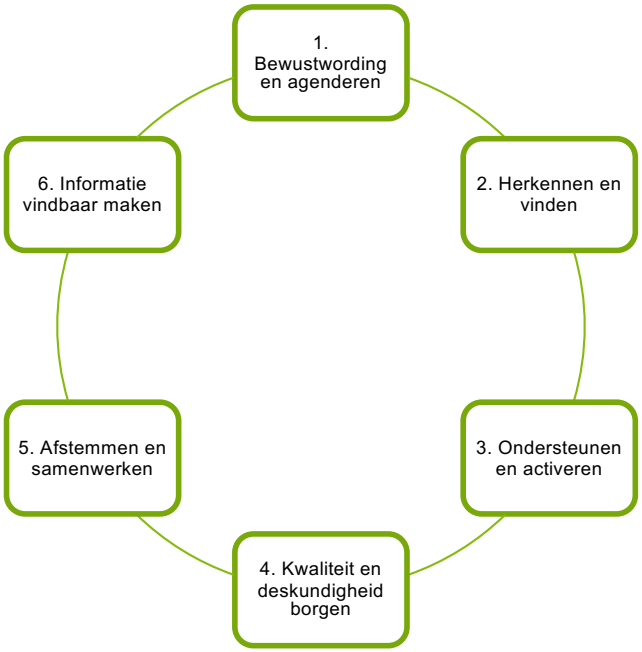

Elk van deze onderdelen krijgt een plaats bij de aanpak in Westland, zoals hierna omschreven.

Spoor 1: de korte termijn (2019)

Voor de korte termijn wil de gemeente vooral het huidige aanbod goed in kaart krijgen, bekend maken en verbeteren. En ervoor zorgen dat mensen die eenzaam zijn of dreigen te worden zo veel mogelijk in beeld komen. De volgende initiatieven neemt de gemeente:

1. Agenderen en bewustwording versterken via met name de Werkconferentie Westland Sociaal in Beweging, (najaar 2019) en deelname aan de Week van Ontmoeting (1 t/m 8 oktober 2019);
2. Sociaalpleinwestland.nl benutten:
   - zoveel mogelijk completeren en actueel houden;
   - toevoegen van zoek- en filtermogelijkheden rond eenzaamheid en ontmoeting;
   - partijen informeren en stimuleren dit platform te gebruiken en voortdurend aan te vullen;
3. Training van vrijwilligers, ondernemers en professionals, zoveel mogelijk gebruik makend van landelijk beschikbaar aanbod. Het vinden, herkennen en bespreekbaar maken van eenzaamheid is niet eenvoudig. Daarom is het belangrijk om vrijwilligers, ondernemers en professionals hier goed in toe te rusten. De gemeente zorgt voor professioneel aanbod van trainingen en de werving van zoveel mogelijk deelnemers, waaronder vrijwilligers van bezoekdiensten van ouderenorganisaties, sociaal werkers, maatschappelijk werkers, thuiszorgmedewerkers, wijkagenten, huisartsen, praktijkondersteuners en andere zorgprofessionals, huismeesters van woningcorporaties, caissières van supermarkten, winkeliers, pastoraal werkers/ouderlingen van kerken/humanistisch raadslieden, paramedici (o.a. diëtisten, fysiotherapeuten), leerkrachten, sportdocenten/trainers, studiebegeleiders en ieder ander die vanuit zijn/haar functie eenzaamheid kan signaleren.
4. Introduceren van een digitaal Meldpunt Eenzaamheid, daarmee aansluitend bij een landelijk beschikbaar instrument. Hiermee kunnen burgers, vrijwilligers, ondernemers en professionals hun zorgen (privacyproof!) bekend maken. En er op die manier voor zorgen dat mensen die (mogelijk) eenzaam zijn in beeld komen en, als zij daar voor open staan, gepaste ondersteuning krijgen.
5. Uitnodigen van partijen met belangrijk aanbod tegen eenzaamheid tot het toepassen van de Verbetertool Eenzaamheid van Movisie. Via deze tool krijgen initiatiefnemers inzicht hoe zij hun project of aanpak van eenzaamheid kunnen verbeteren, gebaseerd op inzichten uit onderzoek en praktijk.

Spoor 2: de langere termijn (2020 e.v.)

Voor de langere termijn (2020 e.v.) zet de gemeente in op het realiseren van een effectief netwerk dat samen keuzes maakt en initiatieven uitvoert om eenzaamheid te voorkomen en tegen te gaan. Deze Coalitie Eén tegen eenzaamheid Westland zou moeten bestaan uit alle relevante domeinen: zelforganisaties, ondernemers, integratie, schuld en armoede, zorg en welzijn, sport en bewegen, kunst en cultuur, geloofsgemeenschappen, onderwijs, ruimte en wonen, vermogensfondsen en de overheid (zie volgende pagina en Bijlage 2 met mogelijke deelnemers)

De Coalitie bepaalt samen wat ze gaat doen; daarbij valt te denken aan:

1. het realiseren van een meerjarige publiekscampagne, gericht op het agenderen, bewustworden en normaliseren van eenzaamheid en de beschikbaarheid van interventies om hier wat aan te doen. Onderdeel kan zijn aandacht voor ontwikkelen en onderhouden van iemands ‘sociaal konvooi’;
2. verder ontwikkelen van een structureel trainingsaanbod, zoals gestart op de korte termijn, voor meer en nieuwe betrokkenen én het up-to-date houden van kennis, houding en gedrag;
3. het waar nodig verder verbeteren, vernieuwen, op- of afschalen van aanbod, aansluitend bij de behoefte van mensen die eenzaam zijn of dreigen te worden;
4. verhelderen, toepassen en bekend maken van effectieve verwijzingsmogelijkheden in relatie tot de AVG;
5. het verder verbeteren van inhoud van, bekendheid met en gebruik van sociaalpleinwestland.nl;
6. het houden van overzicht en het bepalen van manieren van monitoren en meten van de voortgang en resultaten en het voortdurend bijstellen van de aanpak.

Ook de werkwijze van de Coalitie bepalen de deelnemers samen. De gemeente stelt daarbij voor om te werken vanuit het Kwaliteitskompas: als instrument om te sturen op waar het werkelijk om gaat. Dit is een lerende aanpak: een doordachte en welomschreven manier van leren van en in de praktijk die in het sociaal domein wordt toegepast om een sociaal vraagstuk beter op te lossen.

De Week van Ontmoeting (1 t/m 8 oktober 2019) en de Werkconferentie Westland Sociaal in Beweging met als thema ‘eenzaamheid’ (najaar 2019) werken ook voor de voorbereiding van de langere termijn, vooral als zoveel mogelijk inmiddels betrokken leden van de Coalitie deze mee-organiseren. Ook blijft de gemeente volop aangesloten bij het VWS-programma Eén tegen eenzaamheid.

Mogelijk uiteindelijk beeld Coalitie Eén tegen eenzaamheid Westland

- Gemeente
- Zelforganisaties
- Ondernemers
- Integratie
- Schuld en armoede
- Zorg en welzijn
- Kunst en cultuur
- Geloofsgemeenschappen
- Onderwijs
- Sport en beweging
- Ruimte en wonen
- Vermogensfondsen

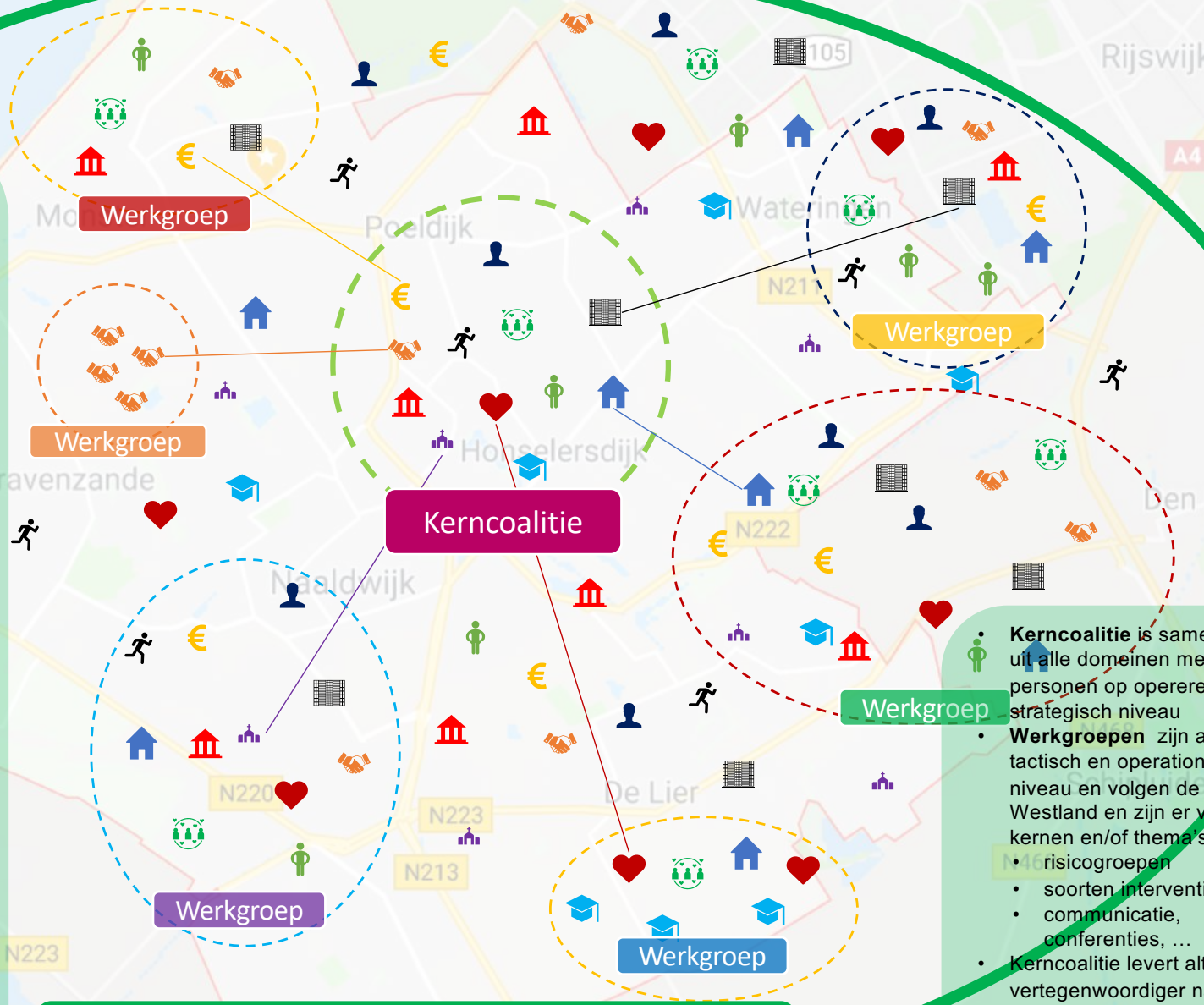

Coalitie Eén tegen eenzaamheid Westland

- **Kerncoalitie** is samengesteld uit alle domeinen met personen op opererend op strategisch niveau
- **Werkgroepen** zijn actief op tactisch en operationeel niveau en volgen de energie in Westland en zijn er voor kernen en/of thema's, zoals:
  - risicogroepen
  - soorten interventies
  - communicatie, conferenties, …
- Kerncoalitie levert altijd één vertegenwoordiger naar werkgroepen om samenhang te borgen

7. Organisatie

Om de activiteiten te realiseren is het nodig binnen en buiten de gemeente zaken te organiseren. In eerste aanleg gaat het daarbij om:

- binnen de gemeente:
  - besluiten over dit Plan van Aanpak;
  - borgen van meerjarig budget;
  - beschikbaar stellen van menskracht voor de uitvoering van het Plan van Aanpak;
  - instellen van een coördinatiegroep Eenzaamheid, met daarin medewerkers vanuit alle betrokken domeinen en Communicatie.
- buiten de gemeente:
  - informeren van alle betrokkenen over dit Plan van Aanpak in woord en beeld;
  - voor de korte termijn (spoor 1): schakelen met individuele partijen voor de beoogde activiteiten;
  - voor de langere termijn (spoor 2): ontwikkelen, in stand én relevant houden van de Coalitie Eén tegen eenzaamheid Westland en het individueel en samen verrichten van inzet, conform de keuzes van de Coalitie.

Slot

- Eenzaamheid is een actuele en urgente opgave. De gemeente kiest er in dit plan voor om dit daadwerkelijk te verminderen. Dat is een forse opgave. Als ons dit lukt, dan bereiken we ook andere belangrijke zaken zoals: een meer zorgzame samenleving, overbrugging van tegenstellingen in onze gemeente, passender hulp voor mensen die dit nodig hebben en mogelijke besparing op (zware) zorgkosten.
- We onderkennen de volgende risico's, met bijbehorende strategie voor opvang of vermijding.

Risico	Strategie voor opvang of vermijding
Mensen verwachten snel grote resultaten en raken teleurgesteld als deze niet zichtbaar zijn.	Voortdurend aangeven dat het ook om een andere manier van samenleven gaat, die alleen geleidelijk kan en een meerjarige aanpak vraagt.
Het netwerk wordt te groot, onbeheersbaar en niet effectief	Hanteren van een groeimodel, werken met een kerncoalitie en werkgroep. En voldoende menskracht beschikbaar houden voor begeleiding, ondersteuning en communicatie.
Plannen blijven bij woorden, zonder daden	Afspraken voortdurend concreet maken en toetsen op realiteitswaarde, draagvlak en beschikbare menskracht en middelen.
Top-down-benadering in plaats van een aanpak vanuit de samenleving	Geleidelijk starten en coalitie zélf keuzes laten maken, aansluiten bij wensen en behoeften van partijen en streven naar een verbindende, faciliterende rol in het netwerk. Uiteindelijk moet de gemeente 'accepteren' dat ze een beperkte belissende rol heeft, want eenzaamheid 'is' niet van de gemeente.
Ontwikkeling hangt af van één persoon/ambtenaar en wordt kwetsbaar.	Actief spreiden van inzet, kennis en kunde over verschillende mensen binnen gemeente-apparaat.
Deelnemers blijven hangen in 'eigen belang' in plaats van het samenwerkende collectief.	Overstijgende blik stimuleren, bij werving en selectie van deelnemers hier rekening mee houden en dit dilemma benoemen en onderdeel maken van de samenwerking.
Aanpak hangt af van daadwerkelijke inzet van alle betrokken individuen en organisaties	Er een inspirerend traject van maken, dingen slim aanpakken, goed communiceren en passende ondersteuning bieden. En goed aansluiten bij de kernactiviteiten van iedere betrokkene.
Deelnemers kijken voortdurend naar de gemeentelijke overheid om alles op te lossen en uit te voeren.	Zorgen voor juiste mensen in Kerncoalitie, die de *gezamenlijke* aanpak omarmen en voortdurend uitdragen. De voorzitter nadrukkelijk níet uit gemeentelijke kring.
Aanpak stokt na huidige college-periode.	Middelen vastleggen in langetermijnverplichtingen, vergelijkbaar met onderhoud wegen en afvalinzameling.

Bijlage 1: Bronnen

- Bestand ‘Voorzieningen per doelgroep’, zoals aangereikt door gemeente Westland.
- Coalitie Erbij, Lokale aanpak van eenzaamheid (2018). Utrecht: Coalitie Erbij.
- Document ’De 5 pijlers in de lokale aanpak van eenzaamheid’.
- Sociaal beleidskader Kernachtig sociaal, gemeente Westland, 2016
- WestlandProgramma 2018-2022, gemeente Westland 2018.
- Uitvoeringsprogramma 2016-2020 Kernachtig sociaal, gemeente Westland, 2016.
- Gezondheidsmonitor GGD Haaglanden, zoals geraadpleegd op 29 januari 2019.
- Movisie – Verbetertool Eenzaamheid (2019).
- Rensen, P. et al. – Lerende praktijken: vormen en doelen (2018). Utrecht: Movisie.
- Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Wijk- en buurtcijfers eenzaamheid CC-BY-SA 4.0 gelicenseerd.
- Tilburg, T. van & De Jong-Gierveld, J. (2007). Zicht op eenzaamheid. Achtergronden, oorzaken en aanpak. Assen: Van Gorcum.
- Verkennende gesprekken netwerkpartners:
  - de dames F. Scholtes (De Zonnebloem regio Westland) en D. Rang (Seniorenraad Westland) en de heren A. Ruigrok (Katholieke Bond van Ouderen Westland), en G. Langerak (PCOB), 21 februari 2019;
  - de dames C. Janssens, zorgregisseur en S. van den Bos, teammanager Sociaal Kernteam Westland, 26 februari 2019;
  - mevrouw A. van Driel, manager DOEL/GGz Delfland, 4 maart 2019;
  - mevrouw I. Vermeulen, directeur Patijnenburg, 4 maart 2019;
  - de dames M. van den Berg (Vitis Welzijn), A. Jansen (Vitis Welzijn), R. van Kooij (Bibliotheek Westland) en de heer P. van der Valk (Westland Ontmoet), 5 maart 2019.

Bijlage 2: mogelijke deelnemers Coalitie Eén tegen eenzaamheid Westland

Geloofsgemeenschappen
Christelijke Gereformeerde Kerk 's-Gravenzande
De Nieuwe Rank 's-Gravenzande
Evangelische Kerk Westland
Hervormde Gemeente Monster
Hervormde Gemeente Oude Kerk Naaldwijk
Parochiefederatie Sint Franciscus
Protestantse Gemeente 's-Gravenzande
Protestantse Gemeente Honselersdijk
Protestantse Gemeente Naaldwijk
Protestantse Gemeente Westland

Ondernemers
Albert Heijn
Habbekrats kringloopwinkel De Lier
Jong Management Kring Westland
Jumbo
Kringloopwinkel De Recycling, 's-Gravenzande
Kringloopwinkel Rataplan Naaldwijk en Monster
Maasdijkse Ondernemersvereniging
MKB Westland
Notarissen Westland
Ondernemersvereniging 'Samenwerking'
Ondernemersvereniging Kwintsheul
Ondernemersvereniging Winkelcentrum Hoge Veld
Rabobank Westland
Re-Sell Kringloopwinkel, s'-Gravenzande
Regiobank Westland
Stichting Kringloop Maasdijk
Stichting Kringloop Naaldwijk
Stichting Kringloopwinkel Wateringen-Kwintsheul
Terre des Hommes winkel Westland
Vereniging Ondernemend 's-Gravenzande
Vereniging Ondernemers Wateringen-Kwintsheul
Wateringse Ondernemersvereniging

Sport en bewegen
Grote sportscholen/sportverenigingen

Zorg en welzijn
Alzheimer Nederland
ANWB
Be Aware
Brijder Jeugd
Buurtzorg Naaldwijk en omstreken
Careyn
Carma inloophuis
De Zonnebloem
DOEL/GGZ Delfland
GGD Haaglanden
Healthy Food Movement
Integrale Vroeghulp
JGZ
Kinderfysiotherapie regio Westland
Kwadraad?
MEE?
Myositis Westland
Pallia
Patijnenburg
Philadelphia
Pieter van Foreest
Regiotaxi
Rolstoeldansen Werodass
s-Heerenloo
Slachtofferhulp Nederland
Sociaal Kernteam
Stichting Babyspullen
Stichting Klimoord
Stichting lezen en schrijven
Stichting Ouderen Uitjes Westland
Stichting Vitalis
Stichting Westlandse Natuur- en Milieu-educatie
Valys
Veilig Thuis Haaglanden
Vitis Welzijn
Vrijwillige Palliatieve zorg Westland
Vrijwilligersacademie
Westland Ontmoet

Gemeente
Gemeente Westland - bouwen en wonen
Gemeente Westland - schuldhulpverlening
Gemeente Westland - sociaal domein

Integratie
Stichting Vluchtelingenwerk

Kunst en cultuur
Bibliotheek Westland
Culturele Raad Monster
Stichting Kunst en Cultuur Westland
Stichting Westland Cultuurweb en alle aangesloten initiatieven

Onderwijs
Lagere en middelbare scholen
Schools Cool

Ruimte en wonen
Stichting Arcade
Vestia Westland

Schuld en armoede
Stichting Leergeld
Stichting Platform Wet Werk en Bijstand Gemeente Westland
Stichting Voedselbank Westland
Stichting VoorElkaar - Schuldhulpmaatje

Zelforganisaties
KBO-PCOB
Platform Gehandicapten
Seniorenraad Westland
Seniorweb

Overzicht is niet compleet - alleen indicatief!